

Przeczytaj

Ustawa o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

Art. 4.1

Każda osoba należąca do mniejszości ma prawo do swobodnej decyzji o traktowaniu jej jako osoby należącej bądź też nienależącej do danej mniejszości i nie może pociągać to za sobą jakichkolwiek niekorzystnych skutków.

1

2

Art. 5

Zabroniona jest przymusowa (wbrew woli) asymilacja oraz stosowanie środków (np. przesiedleń) mających na celu zmianę proporcji narodowościowych lub etnicznych na danym obszarze.

3

Art. 6

Organy państwa stoją na straży pełnego włączenia osób należących do mniejszości na równych prawach w życie ekonomiczne, społeczne, polityczne i kulturalnego w naszym kraju.

4

Art. 6.1

Zabrania się dyskryminacji wynikającej z faktu bycia członkiem mniejszości.

Art. 7

Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do pisowni swoich imion i nazwisk (w tym w dokumentach tożsamości, aktach stanu cywilnego) zgodnie z zasadami własnego języka.

5

6

Art. 8

Osoby należące do mniejszości mają prawo do swobodnego posługiwania się językiem mniejszości prywatnie i publicznie, publikacji informacji w języku mniejszości oraz nauki języka mniejszości lub w języku mniejszości.

Art. 9.1

W gminach, w których liczba mieszkańców gminy należących do danej mniejszości jest nie mniejsza niż 20% ogólnej liczby mieszkańców, przed organami gminy, obok języka urzędowego może być używany, jako język pomocniczy, język mniejszości.

7

8

Art. 18

Przyznawane są dotacje na działalność instytucji kulturalnych i oświatowych.

Art. 23 i 24

Powołana została Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych jako organ opiniotawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów, w której zasiadają przedstawiciele mniejszości.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Kodeks wyborczy

W podziale mandatów w okręgach wyborczych uwzględnia się wyłącznie listy kandydatów na posłów tych komitetów wyborczych, których listy otrzymały co najmniej 5% (lub 8% dla koalicji) ważnie oddanych głosów w skali kraju. Zgodnie z art. 197 Konstytucji RP, komitety wyborcze utworzone przez wyborców zrzeszonych w zarejestrowanych organizacjach [mniejszości narodowych](#) mogą jednak korzystać ze zwolnienia z tego warunku, jeżeli złożą w Państwowej Komisji Wyborczej oświadczenie w tej sprawie najpóźniej w piątym dniu przed dniem wyborów.

Logo Komitetu Wyborczego Mniejszości Niemieckiej. Zastanów się, co symbolizuje układ tej grafiki.

Źródło: domena publiczna.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Jedną ze sfer zadań publicznych, na które można uzyskać dofinansowanie, np. od urzędu miasta, urzędu marszałkowskiego lub różnego rodzaju ministerstw, jest działalność na rzecz mniejszości narodowych i [etnicznych](#) oraz języka regionalnego i działalność na rzecz [integracji](#) cudzoziemców. Na tej podstawie stowarzyszenia i fundacje organizują w różnych miastach w Polsce rozmaite przedsięwzięcia lub wydarzenia kulturalne, np. dni kultury ukraińskiej, łemkowskiej itd.

Festiwal Kultury Żydowskiej *Simcha* we Wrocławiu odbywający się od 1999 r. Czy zdarzyło ci się uczestniczyć w festiwalach, przeglądach, wystawach prezentujących kulturę mniejszości narodowych?

Źródło: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, licencja: CC BY-NC 2.0.

Ustawa o systemie oświaty

Zgodnie z art. 13 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty „Szkoła i placówka publiczna umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia [tożsamości narodowej](#), etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury”. Jest ona prowadzona na wniosek rodziców w osobnych grupach lub szkołach. Minister Edukacji podejmuje działania w celu zapewnienia możliwości kształcenia nauczycieli (art. 13 pkt 6). Podręczniki dla uczniów mniejszości mogą być dofinansowywane z budżetu państwa (art. 68 Ustawy o finansowaniu zadań oświatowych).

Jedynie w Polsce liceum ogólnokształcące z litewskim językiem nauczania w Puńsku. Czy w twoim województwie znajdują się szkoły dla mniejszości narodowych? Jakim mniejszościom służą?

Źródło: myself, licencja: CC BY-SA 3.0.

W okresie międzywojennym w Polsce działało wiele szkół powszechnych przeznaczonych wyłącznie dla mniejszości żydowskiej, zwanych potocznie szabasówkami. Obecnie szkoły żydowskie, w których prowadzona jest nauka kultury żydowskiej, znajdują się m.in. we Wrocławiu, choć większość uczęszczających do nich uczniów nie jest pochodzenia żydowskiego.

Kodeks pracy

Jakakolwiek dyskryminacja, bezpośrednia lub pośrednia, związana z zatrudnieniem osób należących do mniejszości, jest niedopuszczalna. Jest to uregulowane w Kodeksie pracy, w rozdziale IIa o równym traktowaniu w zatrudnieniu.

“ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy

Art. 183 a

Pracownicy powinni być równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkolenia w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w szczególności bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony, zatrudnienie w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Źródło: Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Ustawa o radiofonii i telewizji

“ Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji

Art. 21

Członkowie mniejszości narodowych i etnicznych mają prawo dostępu do publicznego radia i telewizji. Do zadań publicznej

radiofonii i telewizji wynikających z realizacji misji (...) należy w szczególności: uwzględnianie potrzeb mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, w tym emitowanie programów informacyjnych w językach mniejszości narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym.

Źródło: Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Telewizja Białystok prowadzi programy skierowane aż do sześciu mniejszości narodowych i etnicznych: Białorusinów, Rosjan, Litwinów, Ukraińców oraz Tatarów i Romów.

Wiadomości rosyjskie

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

Jakie programy skierowane do mniejszości etnicznych prezentowane są w twojej telewizji regionalnej ?

Tydzień białoruski

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

Przegląd ukraiński

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

Tatarskie wieści

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

Panorama Litewska

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

My, Romowie

Źródło: TVP Białystok, tylko do użytku edukacyjnego.

Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny

Art. 256

Kto publicznie (...) nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2. Tej samej karze podlega, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwala lub sprowadza, nabywa, przechowuje, posiada, prezentuje, przewozi lub przesyła druk, nagranie lub inny przedmiot zawierający taką treść. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego (...), jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej lub naukowej. (...)

Art. 257

Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Źródło: Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 13.05.2020 r.].

Plakat antyrasistowski. Kampanię *Wykopmy rasizm ze stadionów* od 1996 r. prowadzi Stowarzyszenie *Nigdy Więcej*, starając się w ten sposób zwalczać już w zarodku przypadki napaści i pobić inspirowane ksenofobią. Jakie znasz inne kampanie społeczne przeciwdziałające nienawiści z uwagi na pochodzenie?

Źródło: Fare network, licencja: CC BY-NC 2.0.

Słownik

asymilacja

przystosowanie się do życia w obcej grupie przez przyjęcie jej kultury i przyswojenie cech właściwych jej członkom

integracja społeczna

działania na rzecz poprawy ważnych aspektów życia społecznego osób należących do mniejszości, w szczególności warunków bytowych oraz dostępu do systemu oświaty, rynku pracy, systemu zabezpieczenia społecznego, a także opieki zdrowotnej

mniejszość

grupa ludności danego państwa różniąca się od większości obywateli swoją przynależnością narodową, językową, wyznaniową lub rasową

mniejszość narodowa

mniejszość mieszkająca na terenie Polski, składająca się z polskich obywateli, identyfikująca się z jakimś innym państwem i jego kulturą

mniejszość etniczna

mniejszość mieszkająca na terenie Polski, składająca się z polskich obywateli, nieidentyfikująca się z jakimś innym państwem i jego kulturą

tożsamość narodowa

zbiór przekonań, postaw i emocji, który zostaje ukształtowany w związku z poczuciem więzi z narodem, opartej na wspólnocie pochodzenia i wspólnocie ziemi